

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y Cyfarfod	4 Mawrth 2022
Aelod / Swyddog Arweiniol	Gary Williams, Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad	Gary Williams, Swyddog Monitro
Teitl	Hyfforddiant Moseg a Safonau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad hwn yn sôn am y trefniadau a fydd yn cael eu gwneud i hyfforddiant aelodau newydd ac sy'n dychwelyd ar ôl Etholiadau Llywodraeth Leol ym mis Mai 2022 (yr Etholiadau) mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. I roi gwybod i'r Pwyllgor am y cynigion ar gyfer darparu hyfforddiant i aelodau newydd ac sy'n dychwelyd ar ôl yr Etholiadau mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi ac yn rhoi sylwadau ar y cynigion ar gyfer darparu hyfforddiant fel ag amlinellwyd yn yr adroddiad.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Un o rolau'r Pwyllgor Safonau yw cynghori a threfnu hyfforddiant ar gyfer Cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig ar y Cod Ymddygiad. Cynhelir yr Etholiadau ar 5 Mai 2022 a bydd rhaid i bawb sy'n cael eu hethol arwyddo addewid y byddant yn cadw at delerau'r Cod Ymddygiad. Mae'r addewid hwn yn ffurfio rhan o'r datganiad derbyn swydd y mae'n rhaid i bob aelod ei arwyddo cyn iddynt allu cyflawni eu swydd fel Cynghorydd.

- 4.2. Mae felly yn hollbwysig bod aelodau yn cael cyfle i gael hyfforddiant ar ddarpariaethau'r Cod Ymddygiad cyn gynted â phosibl ar ôl eu hetholiad.
- 4.3. Yn 2017 cynhyrchodd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru set gyffredin o ddeunyddiau hyfforddiant i'w defnyddio gan yr holl gynghorau yn dilyn yr etholiadau ym mis Mai 2017. Mae copi o'r deunyddiau hynny wedi ei atodi fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn.
- 4.4. Disgwylir y bydd proses tebyg yn cael ei ddilyn eleni ac ar hyn o bryd mae CLILC yn paratoi, mewn ymgynghoriad â Swyddogion Monitro, set gyffredin o ddeunyddiau hyfforddiant i'w defnyddio yn dilyn yr Etholiadau. Nid yw'r deunyddiau hynny wedi'u cadarnhau eto ar gyfer eu cyhoeddi.
- 4.5. Bydd yr hyfforddiant yn cynnwys y Cod Ymddygiad a moeseg, yn cynnwys cwртеisi a pharch. Mae pecyn e-ddysgu hefyd yn cael ei ddatblygu.
- 4.6. Cynigir bod y gweithdy Cod Ymddygiad yn cael ei gynnal ar gyfer Cynghorwyr Sir yn ystod yr wythnos gyntaf ar ôl yr Etholiadau. Bydd rhaglen o ddigwyddiadau yn cael ei ddarparu i aelodau Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.
- 4.7. Fel rhan o'i weledigaeth ar gyfer y Cyngor, mae'r Prif Weithredwr wedi sefydlu pum egwyddor a fydd, ynghyd â gwerthoedd y Cyngor, yn tanategu'r math o ddiwylliant sefydliadol y mae eisiau ei ddatblygu.
- 4.8. Yr egwyddorion hyn ydi y bydd y Cyngor yn

- Parhau i ddatblygu ein diwylliant ein hunain, Dull Sir Ddinbych
- Bod yn Gyngor sy'n agosach at ein cymunedau
- Bod â disgwyliadau perfformiad clir
- Hyrwyddo perthnasau Swyddog/Aelod cadarn
- Cefnogi a datblygu ein staff

- 4.9. Yn sail i'r egwyddorion hyn y mae gwerthoedd y Cyngor sef:

- Gonestrwydd
- Parch
- Undod

- Balchder

4.10 Bydd yr hyfforddiant sy'n cael ei ddarparu i aelodau yn dilyn yr etholiadau hefyd yn cynnwys yr egwyddorion a'r gwerthoedd hyn a bydd yn ymgorffori cyfeiriadau at Brothocol y Cyngor ar Berthnasau Aelod/Swyddog.

4.11 Yn ychwanegol at yr hyfforddiant ar foeseg a safonau, mae CLILC, gyda'r rhwydwaith o Benaethiaid y Gwasanaethau Democrataidd, yn datblygu deunyddiau hyfforddiant cyffredin ar nifer o bynciau. Y rhai sydd fwyaf perthnasol i'w cynnal yw deunyddiau hyfforddiant ar gyfer Cadeiryddion a hyfforddiant penodol ar y Cyfryngau Cymdeithasol.

4.12. Yn ychwanegol at y cyfleoedd hyfforddiant ffurfiol bydd y Swyddog Monitro yn gallu rhoi cymorth anffurfiol i aelodau newydd ac sy'n dychwelyd ar sail barhaus mewn perthynas â materion ymddygiad.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Nid oes gan y penderfyniad unrhyw effaith uniongyrchol ar y Blaenoriaethau Corfforaethol, ond bydd diwylliant mewnol cadarn sy'n hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad a moeseg a pherthnasau cadarn rhwng aelodau a swyddogion yn rhoi amgylchedd a fydd yn ffafriol i wneud penderfyniadau a llywodraethu da.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gost uniongyrchol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn. Bydd yr hyfforddiant yn cael ei gyflwyno gan staff sy'n cael eu hariannu drwy'r cyllidebau presennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gyda Chraffu.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Mae'r gwasanaeth wedi cadarnhau yn Adran 6 y bydd goblygiadau adnoddau'r adroddiad hwn yn cael eu cynnwys yn y cyllidebau presennol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae risg y gall aelodau nad ydynt wedi'u hyfforddi'n ddigonol ar ddarpariaethau'r Cod Ymddygiad ei dorri'n anfwriadol.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Adran 8.6.5 o Gyfansoddiad y Cyngor.